

Succes!

Rekenen

IN R1

Wat kost het?

Dit boekje gaat over boodschappen doen en wat iets kost

IN R1

Katern niveau IN R1, *Wat kost het?*

Dit boekje is onderdeel van de lees- en schrijfmethode Succes!

Met dit boekje kun je oefenen met rekenen.

De niveaus voor taal en rekenen van dit boekje zijn:

- Taal: 1F
- Rekenen: Instroom

Rekendoelen

Op niveau instroom reken je in vertrouwde situaties met veel hulp.

Je oefent met:

- Herkennen van euromunten en eurobiljetten
- Lezen, uitspreken en opschrijven van geldbedragen
- (Handig) tellen van geld
- Gepast betalen
- Controleren van wisselgeld
- Afronden van bedragen
- Schatten hoeveel je in totaal moet betalen
- Vergelijken, optellen, aftrekken, halveren en verdubbelen van eenvoudige geldbedragen

Achterin het boekje staat een instructie voor de begeleider.

Daarin staan algemene aanwijzingen en aanwijzingen bij de opdrachten.

VOORUITKIJKEN

Bespreek de afbeeldingen:

- Weet jij hoeveel je boodschappen per week kosten?
- Koop jij weleens wat op de markt?
- Hoe betaal je dan? Contant?
- Controleer jij dan of je genoeg geld terugkrijgt?

In dit boekje staan de volgende onderwerpen

Op de markt	p. 4
Gepast betalen	p. 9
Een nieuwe wasmachine	p. 14
Genoeg geld	p. 18
Wisselgeld	p. 20
Terugkijken	p. 22

OP DE MARKT

OPDRACHT 1

Bekijk de foto van de markt.

- Wat staat er op de borden?
- Wat wordt bedoeld met 150?
- Hoe betaal jij meestal op de markt? Contant of met je pinpas?

Bespreek het samen.

OPDRACHT 2

Bekijk deze borden van de markt

- Wat betekenen de getallen?
- Hoe spreek je de bedragen uit?

Bespreek dit samen.

GELDBEDRAGEN LEZEN, SCHRIJVEN EN UITSPREKEN

Op dit bord staat 150.
 Dat is de prijs in eurocenten.
 150 eurocent betekent € 1,50.
 Je kunt zeggen:
 - één vijftig
 - één euro vijftig
 - één euro en vijftig cent.

Op het bord van de tuinbonen staat 3⁵⁰.
 Dit betekent € 3,50.
 Je kunt dit bedrag op verschillende manieren uitspreken.
 Bijvoorbeeld zo:
 - drie vijftig
 - drie euro vijftig
 - drie euro en vijftig cent.

➡ Zie: Rekenkaart

OPDRACHT 3

Lees de geldbedragen hieronder hardop.
 Spreek elk bedrag op verschillende manieren uit.

- € 1,95
- € 0,69
- € 9,89

10 cent kun je ook anders schrijven.
 10 cent = € 0,10

Schrijf de volgende bedragen met een euroteken en een komma:

Twee euro en vijfendertig cent _____

Negenenzeventig cent _____

Zeven euro negenennegentig _____

Vijfentwintig cent _____

Drie euro tien _____

Eén euro en vijf cent _____

OPDRACHT 4

Bekijk de euromunten.
Er zijn twee munten met alleen een 1 erop.
Hoeveel zijn deze munten waard?

Hoeveel eurocenten zitten er in 1 euro?

Hoeveel munten van 10 cent zijn samen 1 euro?

Hoeveel munten van 20 cent zijn samen 1 euro?

Hoeveel munten van 5 cent zijn samen 1 euro?

Maak het bedrag van 1 euro ook met verschillende soorten munten.

OPDRACHT 5

Als je meer groente en fruit koopt, moet je ook meer betalen.

Als je minder koopt, betaal je ook minder.

Op het bordje hiernaast staat dat 1 kilo knolraap 150 eurocent kost.

Hoeveel kost 2 kilo knolraap?

Hoeveel kost een halve kilo knolraap?

Hoeveel kosten 4 bosjes asperges?

Hoeveel kost 1 bosje asperges?

Hoeveel kosten 2 zakken boerenkool?

Hoeveel kosten 6 kiwi's?

GEPAST BETALEN

OPDRACHT 6

Lees de advertentie.

Welke munten kies jij om de paprika-mix te betalen? Kruis ze aan.

PAPRIKA-MIX
Gele, rode en groene paprika
Stevig en zoet

PER MIX

€1,35 3 stuks

Kan het ook anders? Bespreek het samen.

GEPAST BETALEN

Als je moet betalen, kun je precies genoeg geld geven.

Dit noem je *gepast* betalen.

Hieronder zie je hoe je € 1,75 gepast kunt betalen.

€ 1,75				
1x	1x	1x		1x

Je kunt € 1,75 ook op andere manieren gepast betalen, bijvoorbeeld:

Drie munten van 50 cent, je hebt dan € 1,50

Dan nog 20 cent erbij, je hebt dan € 1,70

Dan nog 5 cent erbij, dat is samen € 1,75

[Zie: Rekenkaart](#)

OPDRACHT 7

Jacintha haalt alle munten uit haar portemonnee.

Kan ze hiermee 90 cent gepast betalen? Laat dit zien en bespreek het samen.

Dit zijn de munten uit de portemonnee van Ali.

Kan hij hiermee € 2,65 gepast betalen?

Laat het zien.

OPDRACHT 8

Hier liggen de munten uit de portemonnee van Mo.

- Welk bedrag ligt hier?
- Hoe heb je dat geteld?

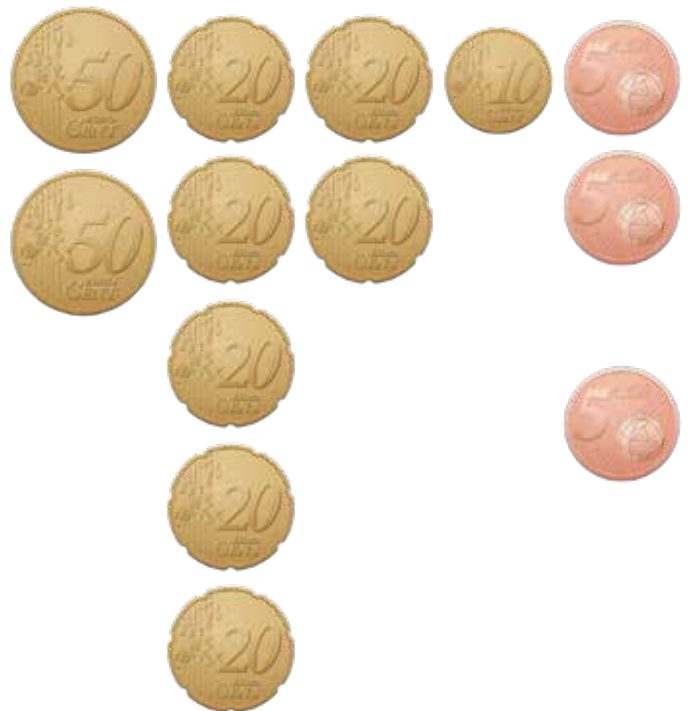

Mo heeft ook nog wat munten in zijn zak. Hij legt de munten soort bij soort op tafel.

Welk bedrag ligt hier?

- Hoe je dit hebt geteld?

Besprek samen welke manier van tellen jij makkelijk vindt.

OPDRACHT 9

Bekijk de afbeelding.

Besprek samen:

- Van wat voor winkel is deze reclamefolder?
- Koop jij deze producten weleens?

ALLES TE KOOP BIJ HARRIE'S én altijd de beste prijs

PAPRIKA-MIX

Gele, rode en groene paprika
Stevig en zoet

PER MIX

€1,³⁵ 3 stuks

BONNE JAM

Alle soorten, pot 370 gram

per pot

€1,⁶⁵

HOLLAND FRIS MELK

2+1 gratis / Volle melk à 1 liter

3 stuks

€1,⁹⁸ €2,97

POES BROKJES

Voor katten, pak 750 gram

per stuk

€2,⁹⁹ €4,39

GIJS RUNDERVINKEN

Kiloprijs 6,98, per pak à 500 gram

500 gram

€3,⁴⁹ €3,99

BERT'S CHOCOREEP

Alle smaken, reep 60 gram

per reep

€1,⁵⁰

MAX KROEPOEK

3 zakken, alle zakken à 73-80 gram

3 stuks

€2,²⁹ €3,27

Met welke munten betaal je deze producten gepast?
Zet onder elke munt hoeveel je ervan nodig hebt.

Max kroepoek 3 zakken voor € 2,29					
Gijs rundervinken 500 gram voor € 3,49					
Bonne jam + Bert's chocoreep 1 pot voor € 1,65 + 1 reep voor € 1,50					

Bespreek samen.

- Kun je elk product uit de folder gepast betalen?
- Wat betaal je voor elk product als je contant betaalt in de winkel?

OPDRACHT 10

Jan koopt de paprika-mix.
Hij betaalt met een munt van 2 euro.
Jan krijgt deze munten terug.
Welk bedrag krijgt Jan terug? _____

Maria koopt ook paprika-mix van € 1,35.
Ze betaalt met 2 euro en krijgt deze munten terug.
Klopt dit?

EEN NIEUWE WASMACHINE

OPDRACHT 11

Bekijk de advertentie.

Swash

- Zachte behandeling met Diamond Drum-trommel
- Was licht bevulde was snel en efficiënt met Quick Wash
- Met startuitletstel en resttijdindicatie
- Geluidssignaal voor einde programma

379,-
Gratis bezorgd*

A***
energie-klasse

8 kilo
vulgewicht

1400
TOEREN

Bespreek de vragen.

- Wat betekent A***?

- Wat betekent 8 kilo?

- Wat betekent 1400 toeren?
Is dat veel of weinig? Hoe weet je dat?

- Hoeveel kost deze wasmachine?
Vind je dat duur? Waarom vind je dat?

OPDRACHT 12

Hassan, Ayla en Eva sparen voor een nieuwe wasmachine.
 Hassan legt elke maand geld opzij.
 Hieronder zie je wat hij heeft gespaard.

Heeft Hassan genoeg gespaard voor de wasmachine uit de advertentie?

Hier zie je het spaargeld van Ayla.

Heeft zij genoeg gespaard voor de wasmachine?

Dit is het banksaldo van Eva.

BANK Mevr. E. van der Velden Kloosterstraat 18 5551 MK Leiden	Afschrift Betaalrekening		
	datum 26-04-2016	pagina 1 van 1	volgnr. 4
	IBAN NL13 BANK 000123 895		BIC BANKNL3B
	totaal bijgeschreven bedrag 0,00	vorig saldo 396,08	
totaal afgeschreven bedrag 25,13	nieuw saldo 370,95		

Kan zij de wasmachine betalen?

OPDRACHT 13 | Geld tellen: zo doen zij het

Lees hoe Ayla, Karim en Nathalie geld tellen.

Ayla

Ik tel eerst de grootste briefjes.

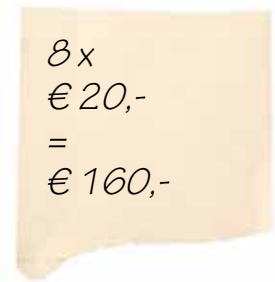
Dan die van 20 euro.

Zo ga ik door.

Aan het eind tel ik alles op.

€ 150,-

Karim

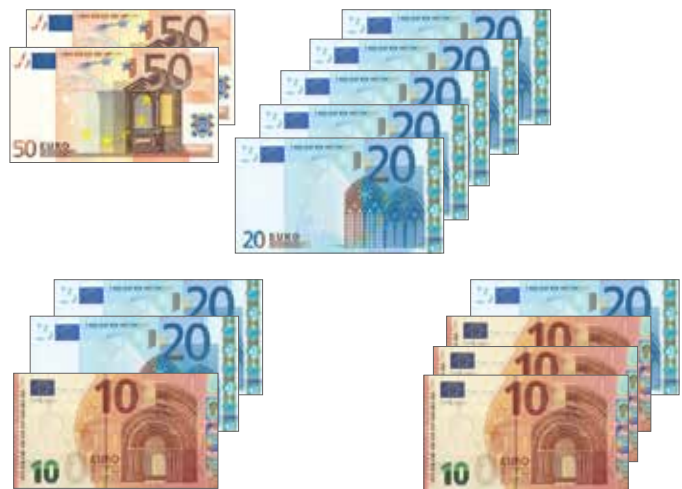
Ik maak eerst 100 euro.

Tot dat niet meer lukt.

Dan maak ik groepjes van 50 euro.

Zo kan ik handig optellen.

Dan nog de rest erbij.

Nathalie

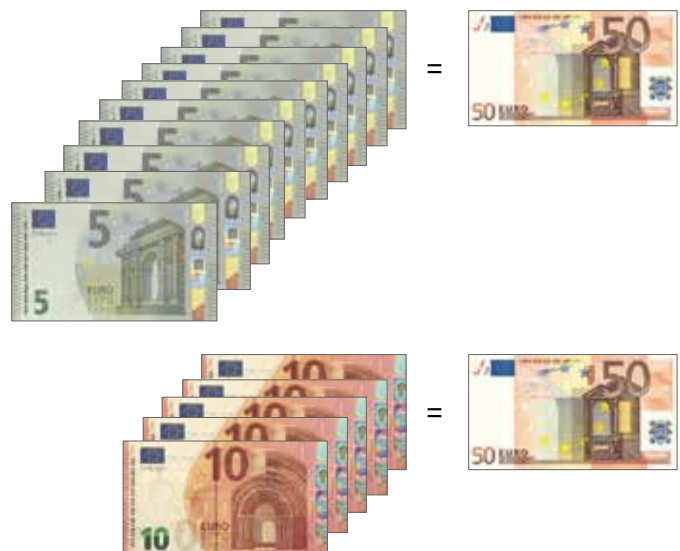
Ik wissel eerst kleine briefjes in voor grote.

Dan kan ik handig tellen.

10 briefjes van € 5 wissel ik in voor een briefje van € 50.

En 5 briefjes van € 10 ook.

Zo ga ik steeds door.

Staat jouw manier er ook bij?
 Wat deed jij hetzelfde? Wat deed jij anders?
 Bespreek dit samen.

OPDRACHT 14

In Nederland kun je betalen met biljetten van € 5, € 10, € 20 en € 50. Winkels willen een biljet van € 100 of meer vaak niet aannemen.

Met welke biljetten kun je een wasmachine van € 379 betalen?
Krijg je dan nog geld terug?
Bespreek het samen.

OPDRACHT 15

Hier zie je vier koffie apparaten.

- Hoeveel kost het duurste apparaat?
- Hoeveel kost het goedkoopste?

Bespreek het samen.

Dit heb je gespaard.

Welke koffie apparaten kun je kopen van je spaargeld?

GENOEG GELD

OPDRACHT 16

Bekijk de folder van de supermarkt.
Wat koop jij vaak? En wat koop je nooit?
Bespreek dit samen.

Hollandse Jonagold of Elstar appelen PER KILO 1,39 0,69		EXTRA AANBIEDINGEN GELDIG OP DO 3 MAART VR 4 MAART ZA 5 MAART	
Spinazie Zak 450 gram PER ZAK 1,85 1,49	Galia of Cantaloupe meloen PER STUK 1,99 1,49	Nasivlees Stukjes, gekruid 250 gram 2,47 1,99	Hamburgers 4 stuks 500 gram 3,98 3,49
Gesneden champignons Bakje 200 gram PER BAKJE 1,69 0,99	Slamix of Rauwkost Rucolamelange Koolsla zakjes à 200 gram PER STUK 1,89 1,49	Haringkoninkjes 4 STUKS 4,79 3,99	Hotelkadetten Wit, 8 stuks per zak PER ZAK 1,29 0,99

Je hebt 5 euro.
Is dit genoeg om de boodschappen van het
lijstje hiernaast te kopen?
Bespreek hoe je dit hebt uitgezocht.

Karim zegt:
*Ik rond elk bedrag naar boven af en dan tel ik
alles op.
Zo weet ik hoeveel geld ik nodig heb om deze
boodschappen te betalen.
Bespreek samen of Karim gelijk heeft.*

OPDRACHT 17

Je koopt een meloen, 1 kilo appels en 500 gram hamburgers.
Hoeveel kost dat samen ongeveer?

Bespreek hoe je dat hebt bepaald.

OPDRACHT 18 | Zo schatten zij hoeveel het kost

Lees hieronder hoe Esra, Karim en Nathalie schatten hoeveel een meloen, een kilo appels en 500 gram hamburgers kosten.

Esra
Ik maak alle bedragen rond op hele euro's:

€1,49 wordt €2,-

€0,69 wordt €1,-

€3,49 wordt €4,-

Ik schat dus €7,-

Karim
Ik maak alle bedragen rond op 50 cent of op hele euro's.

€1,49 wordt €1,50

€0,69 wordt €1,-

€3,49 wordt €3,50

Ik schat dus €6,-

Nathalie
Ik maak alle bedragen rond op tien cent:

€1,49 wordt €1,50

€0,69 wordt €0,70

€3,49 wordt €3,50

Ik schat dus €5,70

Staat jouw manier er ook bij?
Welke manier vind jij gemakkelijk?
Bespreek dit samen.

Hoeveel kosten alle producten uit de advertentie samen ongeveer?
Gebruik om te schatten een manier die jij handig vindt.

Bespreek hoe je dit hebt geschat.

WISSELGELD

OPDRACHT 19

Doe jij wel eens boodschappen voor iemand?
 Krijg je dan geld mee?
 Kijk je na het boodschappen doen hoeveel geld je moet teruggeven?
 Hoe doe je dat?
 Bespreek dit samen.

BOLLETJE GRAAN NAT	€ 1,78
KNACKEBROD HAVER	€ 1,75
LIPTON EARL GREY TEA	€ 1,59
SCHARAKMAATJES PUUR	€ 0,99
SEGRAFEDO ESPR CASA	€ 3,28
VLOTSCHILLERS 2,5 KG	€ 2,99
BIO+ SPEKREEPJES	€ 2,99
MELKUNIE HALFV MELK	€ 0,59
ZH BOER'N YOGH NAT	€ 1,99
Afprijzing 50% 50,00%	€-1,00

Totaal	€ 16,95

Karel doet boodschappen voor zijn buurvrouw.
 Hij krijgt een lijstje mee en 20 euro.
 Met dat geld wil hij geen fouten maken.

Bekijk de kassabon.
 Hoeveel geld moet Karel aan de buurvrouw teruggeven?
 Bespreek dit samen.

OPDRACHT 20 | Wisselgeld controleren. Zo doen zij het

Hier zie je hoe Hans en Daniëlle het wisselgeld controleren.
 Staat jouw manier er ook bij?
 Welke manier vind jij gemakkelijk?
 Bespreek dit samen.

Hans rekent zo:

€16,95 → €17,- (with one red coin)

€17,- → €20,- (with three gold coins)

Daniëlle rekent zo:

€20,- → €17,- (with three gold coins)

€17,- → €16,95 (with one red coin)

OPDRACHT 21

Ali betaalde met 10 euro.
Hij kreeg dit wisselgeld terug.

KIPFILET 200 GRAM	€ 1,60
PASTA 125 GRAM VERS MACARONI	€ 1,05
SALAMI 100 GRAM	€ 1,59
EIEREN (M) 10 STUKS	€ 1,99
ZOUT TAFELMODEL	€ 0,82
	: = = = = =
Totaal	€ 7,15

Klopt het bedrag dat Ali terug kreeg?

OPDRACHT 22

Maak een boodschappenlijstje.

- Zoek op wat deze producten kosten en schrijf de prijs op.
Gebruik een folder of de website van een supermarkt.
- Schat het totaalbedrag.
Reken het daarna precies uit.
- Hoe kun je dit bedrag gepast betalen?
Laat het zien.
- Hoeveel krijg je terug als je betaalt met 50 euro?

<i>boodschappen</i>	<i>prijs</i>

TERUGKIJKEN

Blader nog eens door het boekje.

De woorden hieronder heb je gezien.

- Bespreek bij elk woord wat je hebt geleerd.
- Schrijf bij elk woord een voorbeeld of maak een tekening.
- Wat vond je moeilijk en wat vond je makkelijk?

Woord	Voorbeeld of tekening
geldbedrag in euro's (€)	
gepast betalen	
schatten	
ronde getallen	
wisselgeld	

INSTRUCTIE BEGELEIDER

IN R1 | Wat kost het?

WERKEN MET SUCCES!

Vooraf

De rekenboekjes van Succes! zijn bedoeld voor deelnemers die mondeling redelijk vaardig zijn in het Nederlands en lezen op niveau 1F.

Voor de boekjes op niveau Instroom is enige basale rekenkennis vereist. Het gaat om:

- Tellen tot en met 100 (en terug); ook in stappen van 10;
- Uitspreken van getallen (tot en met duizend en de duizendtallen);
- Vergelijken en ordenen van hele getallen;
- Vlot rekenen tot 20;
- Verdubbelen, halveren, keer 10, gedeeld door 10 met eenvoudige getallen;
- Herkennen en uitspreken van geldbedragen;
- Klok kijken (digitaal en analoog); alleen hele en halve uren.

Kenmerken en didactiek

Rekenen is in deze boekjes bedoeld als het opnieuw leren omgaan met getallen, maten en diagrammen in het dagelijks leven. Het woord rekenen kan bij veel mensen associaties oproepen met het schoolvak op de basisschool. Het tempo waarin het rekenen daar geleerd moest worden, de eisen die daarbij gesteld werden, en de abstractie van sommige onderwerpen, hebben bij veel schoolverlaters en deelnemers aan rekencursussen geleid tot een zekere blokkade bij het zien van rekenopgaven. Ze hadden vroeger moeite met rekenen op school, vinden rekenen moeilijk en zijn bang dat ze het niet kunnen. Dit wordt vaak aangeduid met de term rekenangst. In de rekenboekjes van Succes! worden rekenbegrippen opnieuw geïntroduceerd vanuit betekenisvolle probleemsituaties. De aanwezige, soms fragmentarische kennis van de deelnemer zal in eerste instantie de aanpak die de deelnemer kiest om zo'n probleemsituatie op te lossen, sturen. Als begeleider probeert u zo dicht mogelijk aan te sluiten bij deze aanpak. Het praten over de aanpak en het reflecteren op andere aanpakken kan de deelnemer helpen om een volgende stap te maken. Het kan dat de deelnemer het nu efficiënter aanpakt en een berekening verkort. Het kan ook een meer schematische aanpak zijn die in meer situaties bruikbaar is. Een belangrijk doel van deze boekjes is dan ook om de deelnemer met meer zelfvertrouwen situaties met getalsmatige informatie tegemoet te laten treden.

Aanpak opdrachten

Als u werkt met het boekje doet u verschillende activiteiten, zoals:

- Verkennen en bespreken van de situatie vanuit de leestekst;
- Bespreken van de aanpak met de deelnemer (bijv. vanuit een visualisatie of schematisering van de situatie), regelmatig ondersteund door de opdrachten in het boekje die aanpakken van anderen laten zien, aangeduid met: 'zo doen zij het';
- Bespreken van de resultaten van het schatten, meten of berekenen;
- Werken met de stukjes theorie over het rekenen, (herkenbaar aan de blauwe kaders), deze bieden extra uitleg, maar kunnen ook overgeslagen worden;
- Inzetten van de rekenkaarten die onderdeel uitmaken van de Rekenhulp en die extra oefening bieden;
- Aanbieden van verwerkingsopdrachten aansluitend bij de opdrachten uit het boekje;
- Werken met websites die passen bij het thema en bij de opdrachten in het boekje. Aanwijzingen hiervoor zijn te vinden op www.taalvoorhetleven.nl/succesrekenen of www.evaenik.nl/instructiesvoorvrijwilligers.

Vaak zijn de opdrachten erg praktisch gericht. Bijvoorbeeld, er moet iets gemeten worden in de ruimte, of er moet iets betaald worden. In dit soort gevallen is het belangrijk dat benodigde materialen beschikbaar zijn. Zorg ervoor dat het werken in een rekenboekje niet alleen een schriftelijke activiteit wordt.

Rekenen gaat over getallen in ons dagelijks leven, in die situatie hebben ze betekenis voor de deelnemer.

Die betekenis geeft ze houvast bij het denken over een aanpak. Stimuleer deelnemers om zoveel mogelijk de gegevens van thuis, werk of dagelijkse activiteiten te gebruiken om mee te rekenen. Laat ze zoveel mogelijk eigen materiaal van thuis meenemen naar de les. Het kan dan gaan om: bankafschriften, plattegronden, folders, kassabonnen etcetera.

Dit verhoogt de toepassingswaarde en kan ook motiverend werken. Stimuleer deelnemers ook om via oefensites bepaalde vaardigheden te oefenen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het gepast betalen, het tekenen van plattegronden en het werken met verschillende maten. Elk boekje is opgezet vanuit een thema. Dat betekent voor de inhoud van het rekenen dat er meerdere rekendomeinen aan bod kunnen komen. Kijk met de deelnemer na een activiteit terug op de rekeninhoud en benoem de vaardigheid die aan de orde geweest is. Bij de aanwijzingen per opgave vindt u vaak suggesties voor passende activiteiten om te oefenen.

AANWIJZINGEN PER OPDRACHT

IN R1 | Wat kost het?

THEMA EN REKENINHOUD

Het thema van dit boekje is omgaan met geld. Het gaat om het doen van eenvoudige betalingen, het kennen en gebruiken van muntgeld en papiergeld en de notaties en taal die horen bij betalen. Daarbij komen vooral rekenvaardigheden aan bod uit het domein Getallen. Ook komen er eenvoudige verhoudingen voor, zoals: één kilo appels kost zoveel, hoeveel kost drie kilo? etc.

Het is handig om een portemonnee met geld (nepgeld), papier, een boodschappentas met boodschappen, en een rekenmachine beschikbaar te hebben.

VOORUITKIJKEN

De afbeelding en de vragen zijn bedoeld om aan de praat te raken over het thema en om voorkennis te activeren. De vragen over het aflezen van geldbedragen en het betalen ervan kunnen aanleiding zijn voor een gesprek over vormen van betalen, over waarde van geld en over zelfvertrouwen in het omgaan en handelen met geld. Neem samen de inhoudsopgave door.

DE MARKT

Opdracht 1 en 2

Dit onderdeel begint met twee opdrachten over het aflezen van prijsborden op de markt. Het is de aanloop naar een gesprek over de wijze waarop geldbedragen genoteerd worden en hoe je de bedragen uitspreekt.

Bij opdracht 1 kan ook nog worden ingegaan op de twee meest gebruikte mogelijkheden van betalen, namelijk contant of met een kaart (pinpas, creditkaart). Bespreek de keuze van de deelnemer en de voor- en nadelen van beide vormen van betalen. Dit boekje gaat vooral over betalen met contant geld. Hierbij komt van alles kijken, beginnend met het kennen van alle gebruikte munten en bankbiljetten. Let bij opdracht 2 op het verschil in eenheid. Op de meeste bordjes wordt het geldbedrag in de eenheid cent genoteerd, bijvoorbeeld 150 of 50. Op het bord voor de snijboenen is het bedrag als het ware gesplitst: het cijfer 3 dat groot is weergegeven geeft de hele euro's aan, het getal 50 dat kleiner en hoger is weergegeven staat voor 50 eurocent. In de tekst na opdracht 2 worden de meest voorkomende manieren om geldbedragen uit te spreken genoemd. Het is zinvol om deze manieren samen door te nemen. Bespreek ook de notatie met een eurosymbool en een komma en de uitspraak ervan.

Opdracht 3

In opdracht 3 kunt u variëren bij het lezen van een bedrag en het noteren ervan; de een spreekt het bedrag uit op een van de manieren, de ander schrijft het op. Vraag door op de wijze waarop de deelnemers geldbedragen opschrijven en

uitspreken. Varieer ook in zaken als drie euro vijf en drie euro vijftig. Het is belangrijk dat de deelnemer zich zeker voelt over de uitspraak en de schrijfwijze van een geldbedrag.

Opdracht 4

Het geldstelsel in de Eurozone bevat munten van 1, 2, 5, 10, 20, 50 cent. In Nederland worden de munten van 1 en 2 cent in het contante betalingsverkeer niet gebruikt, in het digitale betalingsverkeer wel. Dit betekent dat er contant vaak andere bedragen moeten worden betaald dan op het bonnetje staan.

In dit onderdeel is het belangrijk om het inwisselen van munten te bespreken. Hierbij is het vooral belangrijk om in te gaan op de munten die samen precies passen in €1,- zoals 20 munten van 5 cent, 10 munten van 10 cent en 5 munten van 20 cent.

Opdracht 5

Bij deze opdracht gaat het om het denken en rekenen in verhoudingen. Prijs per aantal, prijs per eenheid van gewicht, prijs per oppervlakte, prijs per uur: dit zijn allemaal verhoudingen. Dat betekent bijvoorbeeld dat als 1 bos tulpen €4,- kost dat twee bossen dan twee keer zoveel kosten, dus 2 x €4,-. Aangezien het in dit boekje gaat over het kopen van allerlei producten is het belangrijk om in de startfase het principe van prijs per ... kort te bespreken. In de gekozen voorbeelden gaat het om prijs per eenheid van gewicht (kilogram) en prijs per aantal (bosjes, zakken, schijfjes, etc.). Bespreek ook dat het zo kan zijn dat als je minder koopt, de prijs niet in verhouding minder wordt. Bijvoorbeeld: als 2 bosjes asperges 2,50 kosten, kan 1 bosje ook meer kosten dan 1,25. U kunt als begeleider ook ingaan op 1 kilo en een halve (0,5) kilo en hoeveel of hoe zwaar dat is. In de volksmond worden de eenheden pond en ons ook nog gebruikt op de markt. Officieel is gram de eenheid van gewicht. Kilo betekent 1000; dus kilogram (kg) betekent 1000 gram. Officieel is 'kilo' niet juist, het moet **kilogram** zijn. Kilo is een voorvoegsel dat 1000 betekent, daarmee maak je ook kilometer (1 km = 1000 meter).

GEPAST BETALEN

Opdracht 6

Bespreek eerst hoe je een bedrag als €1,35 kunt neerleggen in muntgeld. Voer dit ook praktisch uit met een portemonnee met (speel)geld. Laat de deelnemer op verschillende manieren dit bedrag neerleggen om het te betalen. Kies daarbij zeker ook voor de optie dat er geen euromunten in de portemonnee zitten. Kijk vervolgens samen naar de munten op het plaatje en laat de deelnemer met kruisjes aangeven met welke munten je het gevraagde bedrag kunt samenstellen. Vraag de deelnemer hoe zij dit bepaalt en

hoe zij de verschillende waarden bij elkaar telt. Werkt zij systematisch; bijvoorbeeld van groot naar klein of van klein naar groot? Splitst zij het bedrag eerst in euro's en centen? Begint de deelnemer willekeurig ergens bij een munt en telt zij vandaar door om zo eerst bij het bedrag in de buurt te komen. Laat vooral de deelnemer hierover aan het woord. Bespreek de uitleg Gepast betalen. Daarin wordt een tabel gebruikt om aan te geven hoeveel van elke soort munten nodig is om een product te betalen. Als de tabel te lastig is, leg dan de munten neer. Bespreek waarom het eenvoudig is om van groot naar klein te werken, zoals in de uitleg wordt voorgedaan.

Opdracht 7 en 8

Laat de deelnemer op de eigen manier de munten bij elkaar zoeken (opdracht 7) en tellen (opdracht 8). Laat beide situaties eerst handelend uitvoeren. Dat houdt in dat de deelnemer de opdrachten eerst uitvoert met (speel)geld. Vraag de deelnemer steeds expliciet naar de manier waarop hij de munten bij elkaar telt.

Het is bij opdracht 7 een handige keuze om van groot naar klein te tellen: eerst de munten van 20, dan die van 10 erbij etc.. Kijk of de deelnemer verkort telt, bijvoorbeeld 3 x 20 cent is 60 cent. Moedig dit aan. Als de deelnemer de bedragen van de munten 'kris-kras' optelt, probeer dan of zij dit anders doet als de munten 'soort bij soort' liggen. Bij het voorbeeld van Ali, kan het bedrag worden gesplitst in 2 euro en 65 cent. Beide bedragen kunnen apart worden gepast.

Bij opdracht 8 gaat het niet om gepast betalen maar om het tellen van het bedrag dat op tafel ligt, er is dus geen doelbedrag. Bij het tellen zijn er twee handige manieren: soort bij soort leggen en per soort optellen of handige bedragen maken, bijvoorbeeld groepjes van 1 euro of van 50 cent (zie voorbeeld van Karim in opdracht 8), en vervolgens deze bedragen optellen. Laat als dat nodig is deze manieren zien (met neggeld) en bespreek ze samen.

Opdracht 9 en 10

Vanuit een reclamefolder van een supermarkt worden allerlei vragen gesteld die gericht zijn op het gepast betalen. Zorg voor een portemonnee met (speel)geld en ga vooral praktisch aan de slag. Laat de deelnemer producten kopen en betalen vanuit de portemonnee. Vraag naar andere mogelijkheden om een bedrag neer te leggen. Wissel van rol en betaal zelf. Laat de deelnemer controleren of je het juiste bedrag hebt neergelegd.

In opdracht 9 kan ook het afronden op een vijfvoud aan bod komen omdat munten van 1 en 2 cent ontbreken. Ga hier alleen kort op in als de deelnemer dit herkent en begrijpt. Bespreek ook dat er pas afgerond wordt bij het totaalbedrag en niet bij elk product apart. In opdracht 10 zit een overstap naar geld terugkrijgen als je teveel betaalt.

EEN NIEUWE WASMACHINE

Opdrachten 11

Een advertentie van een wasmachine. Vaak komen er naast de prijs allerlei andere getallen voor. Het is zinvol om naar de hele advertentie te kijken en de informatie te bespreken.

Probeer met open vragen te peilen welke informatie de deelnemer begrijpt en van belang vindt. In dit onderdeel ligt de focus op tellen en betalen met papiergeld.

Opdracht 12 t/m 15

In deze opdrachten wordt de waarde van de verschillende bankbiljetten verkend. Deelnemers stellen bedragen samen en tellen geld. Het tellen van geld kan op verschillende manieren gedaan worden, net als bij gepast betalen met munten. Zorg voor (speel)geld om samen met de deelnemer praktisch te kunnen werken.

In opdracht 12 kunnen extra vragen worden gesteld: is er genoeg gespaard? Houden ze geld over of is er nog tekort? Hoeveel?

In opdracht 13 worden verschillende manieren besproken om geld te tellen. Het gaat om het handig samenvoegen van de biljetten. Het kan natuurlijk zijn dat de deelnemer een heel andere manier gebruikt om geld te tellen. Blijf in de bespreking uitgaan van de waarden van biljetten en munten. Rekenen met getallen zonder geldbetekenis verloopt vaak heel anders.

Opdrachten 14 en 15 zijn vergelijkbaar, maar de producten zijn verschillend. In opdracht 15 kunt u ook nog andere vragen stellen zoals de vraag naar het verschil in prijs tussen de verschillende apparaten, of de vraag hoeveel geld er over blijft of tekort is bij de koop van elk product. Blijf ook hier vooral concreet de bedragen neerleggen.

GENOEG GELD

Opdracht 16 t/m 18

De focus ligt in deze opdrachten op het schattend optellen van bedragen om snel zicht te krijgen op de orde van grootte van het totaalbedrag met het oog op de vraag: 'heb je genoeg geld bij je om dit te betalen?'. Kijk samen naar de advertentie van de supermarkt en bespreek hoe de deelnemer bepaalt hoeveel de boodschappen ongeveer kosten. Een belangrijke stap bij het schattend optellen is het afronden van elk bedrag op een 'rond getal' (opdracht 17). Vervolgens worden deze ronde bedragen opgeteld. Het gaat dus niet alleen om schatten, maar om schattend optellen. Afhankelijk van de rekenvaardigheid van de deelnemer kiest u de ronde getallen of doet de deelnemer dit zelf. Peil daarbij welke betekenis de woorden 'ongeveer' en 'schatten' voor de deelnemer hebben. Bij het schatten van een eindbedrag rond je elk bedrag naar boven af (zie de aanpak van Karim in opdracht 16), zodat je zeker weet dat je genoeg geld hebt. Je zoekt daarbij steeds naar het dichtstbijzijnde ronde getal dat meer is dan de prijs van het product. Dit kan meer of minder precies gebeuren. Bespreek eerst de schatstrategie die de deelnemer zelf bij opdracht 17 heeft gebruikt.

In opdracht 18 worden dan verschillende manieren om dit aan te pakken besproken. Daarbij wordt de kennis van het maken van ronde getallen verder uitgediept.

Speel eventueel met de deelnemer met (nep) geld deze aanpakken na. Bespreek ze en vergelijk ze met de eigen strategie van de deelnemer. Besef dat deze kan samenhangen met de rekenvaardigheid (getalkennis en optellen). Bespreek ook de situatie dat je met een briefje van €10,- de

winkel in komt. Wat kan je daarvoor kopen en hoe houd je bij of je genoeg hebt nadat je een paar producten hebt gepakt? Vraag de deelnemer hoe zij in deze situatie handelt.

WISSELGELD

Opdracht 19, 20 en 21

Greep houden op geld dat je terugkrijgt als je teveel betaald hebt, is een belangrijke vaardigheid bij het omgaan met geld. Het teruggeven van wisselgeld gaat in de winkel vaak volgens de aanvulmethode (methode Hans - zie opdracht 21), je rekent 'aanvullend' vanaf het bedrag dat betaald moet worden naar het bedrag dat je hebt gegeven. Natuurlijk kun je ook terugrekenen (methode Danielle in opdracht 21). Beide strategieën kunt u met de deelnemer handelend met geld uitvoeren. In het algemeen is doortellen gemakkelijker en gaat het met minder fouten gepaard dan aftellen. U kunt met de deelnemer vanuit een rollenspel met bonnetjes een aantal situaties uitspelen. Bespreek daarbij hoe de deelnemer rekent. Heb aandacht voor het gevoel van vertrouwen dat hier voor nodig is.

Opdracht 22

De deelnemers maken een boodschappenlijstje en zoeken de prijzen op. Ze gaan aan de slag met schattend rekenen, gepast betalen en geld terugkrijgen. Het is een oefening waarin alle voorgaande zaken nog een keer de revue passeren.

COLOFON

De methode Succes! is een uitgave van Stichting Lezen & Schrijven. Deze uitgave is in opdracht van Stichting Lezen & Schrijven ontwikkeld door Universiteit Utrecht.

Deze uitgave is onderdeel van het ondersteuningsprogramma Taal voor het Leven. Dit programma wordt aangeboden door Stichting Lezen & Schrijven en gefinancierd door de Rijksoverheid.

Fijn dat je Succes! Rekenen wilt gebruiken. Voor het begeleiden van deelnemers op basis van deze methode is een training voor taalvrijwilligers beschikbaar. Kijk voor meer informatie op taalvoorhetleven.nl/succes.

Indien je (delen uit) deze uitgave wilt hergebruiken of kopiëren, werken we hier graag aan mee. We vragen je dit vooraf af te stemmen met Stichting Lezen & Schrijven via info@lezenenschrijven.nl.

December 2017 © Stichting Lezen & Schrijven

Met de rekenboekjes van Succes! kun je oefenen met **rekenen**. Je leert ook beter omgaan met de computer en internet. Succes! is beschikbaar in drie niveaus. De rekenmethode bestaat uit een reeks boekjes rond situaties uit het dagelijks leven en werk. De boekjes kun je per niveau los gebruiken.

Ken je iemand die moeite heeft met lezen en schrijven? Of ken je iemand die anderen graag wil helpen als taalvrijwilliger? Bel dan naar onderstaand telefoonnummer voor advies.

beter lezen en schrijven

0800 023 44 44

www.taalvoorhetleven.nl